

Bilaga 2. Uppföljning av tillsynsplan 2023. Miljöbalken m.fl. tillsynsområden

Tillsynsplanen är kopplad till den nationella tillsynstrategin. Planen fastställs inför varje verksamhetsår, men omprioriteringar kan göras under innevarande år. Vidare är en stor del av förvaltningens arbete händelsestyrt. Av tillsynsplanen framgår arbetsinriktningen för tillsynsområdena och deras målsättning.

Den årliga planeringen är uppdelad i två delar. En del av tiden faktureras medan övrig tid omfattar arbete som inte direkt kan kopplas till ett tillsynsobjekt. Den indirekta tiden omfattar bl.a. inläsning av nya tillsynsområden, kompetensutveckling, samverkan med andra myndigheter, informationsinsatser och statistisk uppföljning per bransch m.m.

Totalt har 98 500 timmar planerats, varav drygt 46 000 är direkt debiterbara. Helårprognosen för de direkt debiterbara timmarna uppgår till 44 000. Det är framförallt inom områdena olägenhetshantering och fastighetsägares egenkontroll som färre timmar prognosticeras.

Nedan redovisas mer i detalj respektive lagrum/bransch:

Tillsyn enligt 7 kap Skyddade områden

Genom tillsynen av skyddade områden har förvaltningen följt upp villkor i beslut om tillstånd och dispens gällande strandskyddsområden och natur- och kulturresevat samt hanterat inkommande synpunkter/klagomål om åtgärder som strider mot strandskyddet och reservatsföreskrifterna.

Inom ramen för tillsynen har förvaltningen genomfört möten med reservatsförvaltare och verksamhetsutövare angående skötsel och genomförande av projekt i syfte att tillse att reservatens regler och syften kan uppfyllas. Förvaltningen har också tillsammans med reservatens förvaltare arbetat med att ta fram information och skyltar för ökad tillgänglighet och för att informera om reservatens syften och regler.

Inmätning och gränsmarkering pågår eller har avslutats i flera äldre reservat. Annekteringar har identifierats på några ställen. En samordnad tillsynsinsats i koloniområdet Stugängen planeras till september när det kommer ett nytt arrendavtal mellan koloniföreningen och stadsdelsförvaltningen.

Under året genomförs miljöövervakning på artnivå avseende fåglar, pollinatörer och groddjur. Den övergripande miljöövervakningen är en viktig del i arbetet för att få en bild av tillståndet för den biologiska mångfalden i staden som helhet, där de skyddade områdena utgör kärnområden i den gröna infrastrukturen. Miljöövervakningen är en viktig del i att bedöma bevarandestatus i stadens skyddade områden.

Tillsyn enligt 9 kap Miljöfarlig verksamhet (miljöskyddstillsyn)

Nämnden bedriver tillsyn eller är prövningsmyndighet inom ett flertal avgränsade tillsynsområden som avser miljöskydd. Dessa är väg- och spårtrafik, Bromma flygplats, hamnverksamheter, fritidsbåtshamnar, exploateringsprojekt, energianläggningar, avloppsreningsverk och enskilda avlopp, avfallsanläggningar, bilvård, drivmedelsstationer och depåer, stora och små verkstäder, kemisk industri, laboratorier och sjukhus, grafiker, kemtvättar, krossverksamheter samt betong och asfaltsproducenter, livsmedelsindustri, prövning av ansökan om inrättande av värmepumpsanläggningar i mark (bergvärme, samt sjö och jordvärme). Nedan följer en övergripande redogörelse för tillsynen av vissa av dessa områden.

Granskningen av Swedavias arbete med miljöpåverkan från Bromma flygplats visar bland annat att Swedavia kontinuerligt arbetar med att förbättra sin hantering av markbuller samt att verksamheten arbetar med att ta fram en strategi för hur PFAS-föroreningarna i mark och vatten ska hanteras.

Tillsynen av Trafikförvaltningens och Trafikverkets spåraneläggningar visar att verksamhetsutövarna arbetar med bullerskyddsåtgärder enligt åtgärdsprogrammet. Förvaltningen driver på för att Trafikförvaltningen ska genomföra bullerreducerande åtgärder i syfte att minska störningar från spårskrik.

Förvaltningens tillsyn av miljöpåverkan från Trafikverkets och trafikkontorets väganläggningar visar bland annat att arbetet med buller respektive luftkvalitet enligt åtgärdsprogrammen går framåt. Förvaltningen har kartlagt skol- och förskolegårdar i staden där de nationella miljömålen för frisk luft inte klaras. Resultaten kommer att diskuteras med trafikkontoret under hösten. Trafikverket arbetar med motsvarande kartering längs det statliga vägnätet. Tillsyn av befintliga och planerade trafikdagvattenanläggningar har utförts. Förvaltningen har utökat den proaktiva tillsynen av vägghållare för att utveckla dagvattenhanteringen längs högtrafikerade vägar där dagvattenrening idag saknas.

Tillsynen över exploateringsprojekt har haft fokus på granskning av verksamheternas egenkontroll samt uppföljning av de större infrastrukturprojekten inklusive handläggning av de anmälningsärenden som är kopplade till dem. Bullerklagomål från

exploateringsprojekt är ständigt aktuellt. Trenden är att arbetstiderna utökas till alla dagar i veckan, inklusive kvällsarbeten.

Fokus i tillsynen av energianläggningar är att granska miljörapporter och villkorsefterlevnad. Inga villkorsbrott har noterats och inga större avvikelser eller incidenter har rapporterats in till miljöförvaltningen. Under året har nämnden lämnat remissyttranden rörande Stockholm Exergis AB:s ansökan om tillstånd till uppförande och drift av anläggning (bio-CCS) för avskiljning, förvätskning och lagring av koldioxid m.m. i KVV8 vid Värtaverket och bolagets ansökan om tillstånd till uppförande och drift av energianläggning och hamn m.m. i Lövsta.

Förvaltningen har inom ramen för sin tillsyn av Stockholm Vatten och Avfall AB:s drift av stadens avloppsledningsnät och reningsverk haft särskilt fokus på slamkvalitet, driften av reningsverken och pågående ombyggnationer i Henriksdal samt arbeten med nya tunnlar inom projektet SFA (Stockholms Framtida Avloppsrening). Inga större avvikelser eller incidenter har noterats rörande avloppsreningsverken under perioden. Under sommaren har dock den höga nederbörden medfört att antalet bräddningar har varit högre än normalt.

Krossverksamheten som bedrivs i Skrubba enligt nämndens beslut om försiktighetsmått i mars 2022 har under året inkommit med två ändringsanmälningar av verksamheten. Den första anmälan avsåg att verksamheten behövde utföra arbete nattetid, vilket beviljades av nämnden eftersom verksamheten redovisade att den klarade att innehålla gällande bullerriktvärden. Den andra ändringsanmälan avsåg att verksamheten även ska hantera berg med en totalhalt svavel över 10 000 mg/kg. Nämnden fattade beslut i ärendet i augustinämnden varvid anmälan godtogs med beslut om ytterligare försiktighetsmått.

Under året har förvaltningen fortsatt hanterat ett tidigare inkommet klagomål på PEAB:s asfaltsverk i Västberga. De klagande störs av stark lukt och hösten 2022 förelades verksamheten att utreda och föreslå åtgärder. Under våren har verksamheten fortsatt utreda lukten och även provat nya åtgärder för att komma tillrätta med luktproblemen. Förvaltningen har gjort bedömningen att lukten i sig inte är hälsovadlig, även om störningen har en negativ inverkan på de boendes mentala välmående. Ytterligare försiktighetsmått behöver därför vidtas.

I årets båtklubbstillsyn har brister noterats för några klubbar när det gäller plan för utfasning av otillåtna båtottenfärger. Även avfallshanteringsplaner har saknats eller varit ofullständiga i vissa klubbar. Sedan den 1 maj 2023 gäller Transportstyrelsens nya regler för mottagning av avfall från fritidsbåtar (TSFS 2023:12). De nya reglerna ställer krav på att fritidsbåtshamnar har mottagningsanordningar som fungerar som de ska, att de har rätt kapacitet, är rätt placerade och kan repareras utan dröjsmål om de går sönder. Nytt krav på fritidsbåtshamnarna är även att planen för mottagande och hantering av avfall ska skickas in till kommunen

för godkännande genom beslut. Tidigare har det bara funnits krav på att hamnen har en upprättad plan. Det är nämnden som ska godkänna dessa planer.

Tillsyn enligt 9 kap Miljöfarlig verksamhet (hälsoskyddstillsyn)

Nämnden bedriver tillsyn eller är prövningsmyndighet inom ett flertal avgränsade tillsynsområden som avser hälsoskydd. Dessa områden omfattar handläggning av klagomål på olägenheter i bostäder, riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden, riktad tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, tillsyn av samtliga skolor och förskolor i staden, vård- och omsorgsboenden samt tillfälliga boenden, tillsyn av strandbad och provtagning av badvattnet på stadens officiella strandbad, tillsyn av att inte skadliga ljudnivåer förekommer inom konsert- och evenemangsverksamheter, tillsyn av bassängbad och plaskdammar samt tillsyn av anmälningspliktiga hygienverksamheter i syfte att förebygga risk för smitta. Nämnden är prövningsmyndighet för tillstånd till hållande av djur enligt stadens hälsoskyddsföreskrifter samt remissmyndighet i samband med socialnämndens prövning av ansökan om utskänkningstillstånd. Härvid yttrar sig nämnden över risk för störningar för närboende.

Den planerade tillsynen inom de olika områdena fortgår i huvudsak enligt plan med vissa revideringar utifrån förändrade förutsättningar och riskvärdering. Bl.a. har planen för riktad tillsyn av bostäder i socioekonomiskt utsatta områden utökats utöver plan under året. Detta har kunnat göras tack vare effektivare handläggning av klagomålsärenden så att medarbetare med rätt kompetens har kunnat styras om till utökad riktad bostadstillsyn.

Tillsyn bedrivs på flera olika typer av vård- och omsorgsboenden: äldreboende, LSS-boende och HVB-hem. Även inom detta område har antalet inspektioner som ska utföras under året kunnat utökas. Flera av de hittills inspekterade boendena saknar en samordnad egenkontroll med avseende på miljö- och hälsoskydd. Av de 31 hittills inspekterade boendena har 13 stycken fått minst en allvarlig anmärkning som kräver uppföljning. Anmärkningar som följs upp är bristande förbyggande rutiner med avseende på legionella, anmärkning på ventilationen eller noterat buller från ventilationen och anmärkning rörande inomhustemperatur. Några av de inspekterade vård- och omsorgsboendena saknar matavfallsinsamling.

Utöver inspektioner av bassängbad och plaskdammar följer miljöförvaltningen regelbundet upp vattenkvaliteten via resultaten från provtagning av dessa. Det har via en polisanmälan kommit till förvaltningens kännedom att en plaskdamm används för tvätt av kläder och personlig hygien av människor som bosatt sig i närliggande naturområde. Förvaltningen har uppmärksammat berörd stadsdelsförvaltning på detta och informerat om att utifrån

denna situation behöver rutinen för skötsel och övervakning av plaskdammens vattenkvalitet ses över och eventuellt justeras.

När det gäller strandbaden är Herrängens brygga och Vinterviken två nya bad som tillkommit i år. Totalt finns nu 33 badplatser i staden. Under sommaren har även en extra provtagningspunkt lagts till på Tantobadet för att undersöka om badet kan expanderas. På sex av badplatserna (Långholmens strandbad, Ängbybadet Ö, Kaananbadet Ö, Sättrastrandsbadet N, Maltesholmsbadet Ö och Smedsuddsbadet Ö) har det mot bakgrund av provtagningsresultaten från förra året varit en permanent avrådan från bad hela säsongen. Förvaltningen har under våren följt upp de två förelägganden som riktats till berörda stadsdelsförvaltningar med anledning av den konstaterade bristande badvattenkvaliteten förra badsäsongen på Smedsuddsbadet och Långholmsbadet. Stadsdelarna har utrett frågan och gör bedömningen att det främst är gäss som har en negativ påverkan på badvattenkvaliteten. Slutsatsen från utredningarna är att det behövs en kombination av åtgärder för att bekämpa gässen. Resultatet av årets vattenprovtagning är sämre än normalt, dvs det är färre prover som är utan anmärkning. Det beror med största sannolikhet på den rika nederbörden som sköljer ned föroreningar, framför allt fågelbajs utmed stränderna, i vattnet. I viss mån har sannolikt även bräddningar från avloppsledningsnätet till följd av den kraftiga nederbörden haft inverkan på badvattenkvaliteten.

Tillsyn enligt 10 kap Miljöbalken Förorenade områden

Tillsynsområdet har under våren haft en hög personalomsättning. Rekryteringsarbete har pågått och tillsynsområdet kommer ha full bemanning från oktober.

Upphandling av undersökning av potentiellt förorenade områden enligt länsstyrelsens klassning har utgått men övrigt proaktivt arbete och utvecklingsarbete har påbörjats/genomförts men i mindre omfattning än planerat.

Den händelsestyrda verksamheten såsom hantering av upplysningar om påträffade föroreningar respektive anmälningar om efterbehandling har för att säkerställa tillräckliga efterbehandlingsåtgärder prioriterats. Arbetet med att minska ärendebalansen är påbörjat med hjälp av extra personella resurser.

Tillsyn 14 kap Kemiska produkter

Förvaltningen deltar i Kemikalieinspektionens tillsynsprojekt om barnskyddande förslutningar. Vid inspektionerna i detaljhandeln kontrollerar förvaltningen även regler om bl.a. märkning, förpackningar och förvaring av kemiska produkter. Dessutom utförs tillsyn enligt de särskilda lagstiftningarna som finns om bekämpningsmedel, rengöringsmedel samt särskilt farliga kemiska produkter. De vanligaste bristerna som hittills noterats är avsaknad

av kännbar varningsmärkning (som är till för synskadade), bristfällig märkning eller att märkning på svenska saknas samt att informationskravet till kund vid försäljning av bekämpningsmedel inte uppfylls. Ett fåtal produkter som kräver barnskyddande förslutning men som saknat detta har påträffats. Butikerna har uppmanats att åtgärda dessa brister själva alternativt kontakta sina leverantörer i de fall som det har behövs. Några av bristerna har åtgärdats frivilligt genom att butiken har plockat bort produkterna från hyllorna i väntan på att åtgärder utförts av leverantörerna. De allvarligaste bristerna var att farliga kemiska produkter såldes utan tillstånd i två butiker. Vid båda dessa inspektioner plockades produkterna bort från hyllorna direkt vid inspektionen. En av dessa butiker sålde även en produkt med ett förbjudet ämne som även den plockades bort omgående. Uppföljning av bristerna kommer att fortlöpa.

Hittills har åtta inspektioner på konstgräsplaner genomförts. De vanligaste bristerna är avsaknad av skötselplan som inkluderar granulathantering, avsaknad av borststation och informationsskyltar om avlägsnande av granulat innan man lämnar planen samt bristfälliga rutiner för minimering av granulatspridning vid snöröjning. Flera av konstgräsplanerna har efter inspektionerna upprättat skötselplaner och satt upp borststationer och informationsskyltar.

Tillsyn 15 kap Farligt avfall och övrigt avfall

Särskilt fokus på arbetet för att motverka illegal avfallsverksamhet redovisas under mål 2.4.6 i tertialrapporten. Inga större avvikelser har noterats inom den ordinarie tillsynen av avfallsverksamheter, men flera avfallsverksamheter har anmodats utveckla sin redovisning av vissa punkter i sina miljörapporter till nästa år i syfte att förbättra deras miljöarbete. Det kan t.ex. handla om att utveckla hur de arbetar med dagvatten eller sortering av avfallsfraktioner. Under våren har fortsatt ett stort antal ansökningar om dispens från separation av matavfall inkommit. Grunden för dispensansökan är huvudsakligen att det saknas förutsättningar för separat insamling i aktuell byggnad. Dispens beviljas normalt i avvaktan på att ombyggnationer har kunnat genomföras. I vissa fall är det dock inte möjligt att bygga om på grund av exempelvis att byggnaden omfattas av byggnadsminneslagen eller att det på grund av byggnadens ålder och konstruktion inte är möjligt att skapa större avfallsutrymme i byggnaden. I samtliga fall, oavsett grund, lämnas tidsbegränsade dispenser. Längre dispenser lämnas till de som har sämre förutsättningar att skapa utrymme. För flera sådana fastigheter kan frågan komma att lösas när anläggningen i Högdalen som kan sortera avfallet utifrån olika fraktioner tas i drift. Då lägger man sina avfallsfraktioner i separata olikfärgade påsar i samma kärl. Det höga inflödet av dispensansökningar har medfört att tillsynstid behövt prioriteras om från andra arbetsområden, såsom tillsyn av verksamheters avfallshantering. De allra vanligaste klagomålen

rörande avfall avser verksamheter som brister i sin avfallshantering sett till exempelvis till lukt- eller nedskräpningsproblematik. Utöver detta har det kommit in klagomål på nedskräpning eller bristande avfallshantering hos andra aktörer, såsom exempelvis i flerbostadshus.

Miljöförvaltningen har hittills genomfört tillsyn i fyra av sex centrumanläggningar och totalt sett har 51 enskilda verksamheter inspekterats. Av dessa fick 49 verksamheter någon anmärkning som kräver uppföljning från miljöförvaltningens sida. De vanligaste anmärkningarna var brister kring utsortering av matavfall eller förpackningsavfall, vilket stämmer överens med de anmärkningar som vanligtvis noteras inom den ordinarie tillsynen av verksamheters avfallshantering. För samtliga av de fyra besökta centrumen har förvaltningen även inlett separata tillsynsärenden mot fastighetsägaren för brister i de gemensamma avfallsutrymmena. De vanligaste bristerna har varit bristfällig informationen om sortering till lokalhyresgäster samt brister i renhållning av de allmänna utrymmena.